

Rosmalen Hondsberg 3

Kadastraal : Rosmalen, F - 4366	Bouwjaar : XIXa
Eigenaar : C.J. van Berne	Architect :
Huidige functie : boerderij	Oorspr. functie : boerderij
Verbouwingen : XXa	
Archief :	

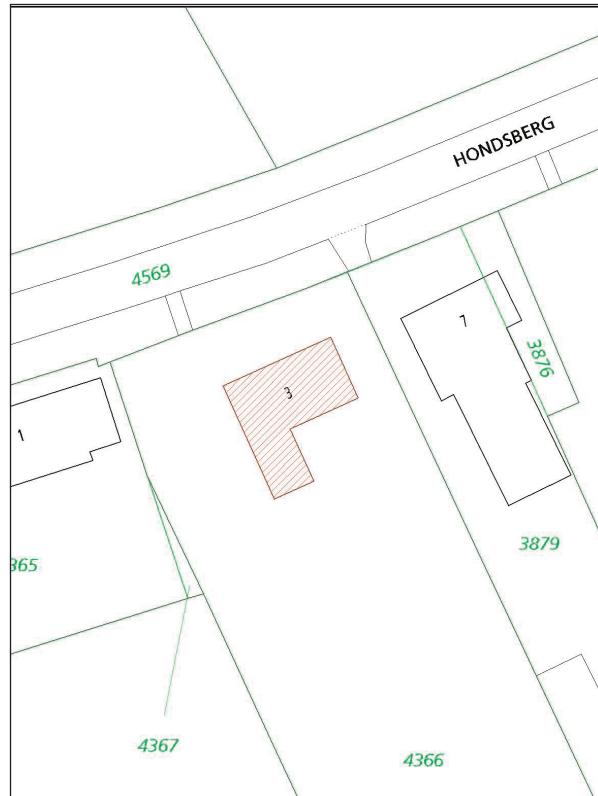
Beschrijving

Algemeen:

Aan de korte straatzijde van het rechthoekige perceel aan de zuidzijde van de Hondsberg, bevindt zich een vrijstaand L-vormig gebouw, bestaande uit een woon- en bedrijfsgedeelte. Van oorsprong betreft het hier een kleine uitvoering van een drie-beukige kortgevelboerderij uit het begin van de negentiende eeuw. In de late negentiende- of de vroege twintigste eeuw is het woondeel van de boerderij uitgebreid. Hierbij is de boerderij omgebouwd tot een langgevelboerderij. Het dwars op de straat georiënteerde woondeel heeft drie niveau's (kelder, begane grond en zolder) en is voorzien van een met gesmoorde kruispannen gedekt zadeldak. Het bedrijfsgedeelte, dat door middel van een brandmuur van het woondeel gescheiden is, heeft een met oud-Hollandsepannen gedekt zadeldak met een wolfeinde. Naast de boerderij is op het erf een betonstenen bakhuisje uit circa 1925 en een gemetselde waterput (XIXB) gelegen. Aan de straatzijde staan drie lindebomen, voor de voorgevel staan er vijf.

Voorgevel:

De haaks op de straat georiënteerde voorgevel van het woondeel is in de late negentiende-eeuw ter rechterzijde uitgebouwd met hergebruikte zestiende-eeuwse bakstenen. De gevel is voorzien van een donkergrijze plint met daarboven een witte pleisterlaag voorzien van blokmotief. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een bakgoot. Rechts naast de recent vernieuwde voordeur bevinden zich twee oorspronkelijke (XIXd) gevelopeningen met strekse-boogmotief. De T-vensters hebben een vast tweeruits bovenlicht en een schuivend vierruits onderraam. De begin negentiende-eeuwse kozijnen zijn getoognageld en kwartronde geprofileerd. Ter linkerzijde van de voordeur bevindt zich een identiek venster, echter niet in een oorspronkelijke gevelopening. Geheel links in de gevel is een aanzienlijk kleiner venster gepositioneerd.

Alle vier de vensters zijn voorzien van hardstenen onderdorpels. De buitenraamluiken zijn in de twintigste eeuw vervangen door voorzetramen. De beschreven indeling van de gevel is niet geheel oorspronkelijk. De huidige gevelindeling is grotendeels tot stand gekomen tijdens de laat negentiende-eeuwse verbouwing. In de gevel tekenen zich bouwsporen af die aangeven dat de voor-deur en het venster direct links naast de deur verplaatst zijn. De oorspronkelijke positie van de voordeur is rechts naast het kleine vensteropening, die nog wel oorspronkelijk is.

Linkerzijgevel (straatgevel):

Deze naar de straat gekeerde gevel van het woondeel is tijdens de negentiende-eeuwse verbouwing tot kopgevel van het woondeel gemaakt. Hiertoe is de bestaande zijgevel opgehoogd. De gevel is voorzien van een grijze

Voorgevel.

bepleistering met blokmotief. In de gevel zijn twee gevelopeningen aanwezig. De vensteropening op de zolderverdieping heeft een streks boogmotief en is voorzien van een vroeg negentiende-eeuws getoognageld kozijn met tweeruits kantelenster (XXA) en een houten onderdorpel. Links onder dit venster is de kleinere vensteropening van de opkamer gesitueerd. Het strekse boogmotief ontbreekt boven het eenruitsvenster. De onderdorpel is in tegenstelling tot de dorpel van het bovenste venster in hardsteen uitgevoerd. In de gevel zijn twee gordingankers zichtbaar.

De lage gecementeerde gevel van het bedrijfsgedeelte is opgetrokken uit (mogelijk hergebruikte) IJsselstenen. In het muurwerk is een klein stalen raam opgenomen. De gevelopening waar zich mogelijk een deur naar de stal heeft bevonden is dichtgemetseld en gepleiseterd.

Rechterzijgevel:

De grijze, gecementeerde rechterzijgevel van het woongedeelte is tot stand gekomen bij de laat negentiende-eeuwse uitbreiding van de boerderij. De gevel heeft een enkel venster en twee gordingankers. In de gevel zijn IJsselstenen zichtbaar.

Linkergevel en achtergevel.

Tweede rechterzijgevel:

De vroeg negentiende-eeuwse, grijs gepleisterde gevel van het staldeel is optrokken met IJsselstenen. Tegen de gevel is het toilet aangebouwd. Links van dit toilet zijn een opgeklampte deur en een horizontaal geleed drieruits venster gepositioneerd. Rechts van het toilet bevindt zich een tweeruits venster dat omstreeks het midden van de twintigste eeuw aangebracht zal zijn. Tussen de negentiende-eeuwse zijgevel van het staldeel en de achtergevel van het woondeel bevindt zich een koude naad die ontstaan is tijdens het uitbreiden van het woondeel.

Achtergevels:

De blinde achtergevel van het woongedeelte is grijze gecementeerd.

De grijs gepleisterde gevel van het bedrijfsgedeelte is symmetrisch van opzet en in hergebruikte IJsselstenen gemetseld. De twee gevorkte stalen stalramen zijn geplaatst in vensteropeningen met een halfsteens rondboog. Midden onder het wolfeinde is, onder een half-stenen rollaag een kozijn met opgeklampt hooiluik aanwezig. Tot slot zijn in de gevel twee gevelankers zichtbaar, opvallend is het ontbreken van een dakgoot.

Achtergevel en deel van de rechterzijgevel.

Interieur:

Het woondeel van de boerderij bevindt zich ter linkerzijde, een klein vertrek en een kleine opkamer met daaronder een kelder met tongewelf. Het kelderluik is voorzien van trapstappen. De woonkamer of herd is voorzien van een haard met geprofileerde boezembalk en een deur naar de stal. Het ver-trek ter rechterzijde is in de vroege twintigste eeuw vergroot met gebruikmaking van oude stenen. Tijdens deze verbouwing is de gang verschoven naar de plek waarvan oorsprong bed-steden zaten. De binnendeuren zijn opgeklapt en geprofileerd. De deuren zijn gevatt in geprofileerde kozijnen. Naar verluidt is het woondeel voorzien van een sporenkap in rondhout. Het kleine staldeel heeft twee gebinten met korbeels en halfhouts gespijkerde verbindingen.

Redengevende omschrijving

De boerderij heeft monumentale waarde vanwege de gevels, de bouwmassa, de situering en als ensemble van boerderij met bijgebouwen en van het gebouw met de omgeving. Van bouw- en kunsthistorische waarde zijn de balklagen, de kapconstructie, de kelder, de ruimtelijke indeling en diverse interieurelementen.

Rechterzijgevel.

Datum verkenning: 2 okt. 2003 en nov. 2004
Fotografie: M. Bimmel en A.G. Oldenmenger
Veldwerk: M. Bimmel en A.G. Oldenmenger
Tekst rapportage: A.G. Oldenmenger